

SZÓSZÉK – ÚRASZTALA – SZERTARTÁSOK

Székely Kinga Réka

Kezemben a lelkem, összetépett gyöngysor¹

„Az ember lelke elviseli a szenvedést, de ha a lélek összetörik, azt el lehet-e hordozni?” (Péld 18,14)

Ünneplő Testvéreim!

Amikor én erre a világra születtem, fiúnak vártak. Állítólag néhai apám olyan mérges lett, amikor második gyermeke is leánynak született, hogy elfutott a szülészetről. Amíg aztán megjött a harmadik gyermek, aki valóban fiú, engem – komolyan vagy sem –, de mindig arra emlékeztettek, hogy fiú kellett volna, hogy legyek. Én nagyon rájátszottam erre az elvárásra, nagyon fiúsan viselkedtem, míg kisgyermek voltam. (Egyes vélemények szerint még ma is ezt teszem.) Élénken figyeltem, hogy mi az, amit a fiúk meg tudnak tenni, és igyekeztem én is ugyanazt teljesíteni.

Azt megfigyeltem, hogy a legnagyobb sértés, amit mondani tudtak nekem az volt, hogy *bőgsz, mint egy leányka*, mintha tényleg csak a leánykák bőgnének, s mintha másnak is nem fogna jól időről időre egy kis sírás.

Nehezen tudtam eligazodni a népi bölcsesség hagyományán is, mert ritkán botlottam olyan történetekbe, ahol pozitív példaként lett volna fölemlítve a leány, a nő, az anya.

Budai Ilona, egy kész szörny, inkább a kincses ládát választja, mintsem gyermekeit. Kőműves Kelemenné egy tehetetlen, tökéletlen bamba, aki férje kedvéért kész meghalni, s nem érdekli őt felneveletlen gyermeke. Ágnes asszony egy boldog, aki ronggyá mos egy lepedőt, mert abban reménykedik, hogy a vértől, egy gyilkosság véréből ilyenképpen meg fog szabadulni. Szabó Vilma is csak egy gyilkos, megöli mindhárom gyermekét, mert neki új szerető kell. Görög Ilonának az

¹ Elhangzott 2012. május 5-én Székelyderzsben, a székelyudvarhelyi egyházkör körüli nőszövetségi konferenciáján.

anyja egy diktátor volt, aki az igaz szerelmet nem ismerte, nem értette, annál inkább a vagyon utáni fohászkodást.

Mennyi szégyellnivaló, irgalom után kiáltó női élet!

Aztán megtanultam irodalom órán, hogyha pozitív női példákat keresek, azt ne a balladákban keressem, mer ott csakis a balladásan szomorú, szörnyű, megrázó történetekre bukkanok.

Lánynak, nőnek születni kész átok, ivódott belém gyermekkoromban. Egész hosszú időbe tellett, amíg megállapíthattam, hogy leánynak vagy nőnek lenni sem rossz, vagy nem rosszabb, mint fiúnak, férfinak lenni. A megismerés útja hosszú volt és göröngyös számomra, de végül beláttam, hogy a női sors, a női élet sem nehezebb, mint a férfi élete, hanem egyszerűen másabb.

Mára már oda fejlődtem, hogy együtt tudok érezni a másik nem képviselőivel, bár olykor-olykor szánakozva nézem, hogy mi, nők, milyen embertelen pályákat szánunk nekik. Szánakozva nézem, hogy ők maguktól milyen embertelen teljesítményeket várnak el. Ép ésszel és ép lélekkel ezeket a pályákat nem lehet végigélni.

Ha egy mondatban akarom összefoglalni, hogy mi az, amit mi nők tudunk, a férfiak pedig még nem, az az, hogy mi sokkal inkább tudunk meghalni és újjászületni, veszíteni és legyőzvetve lenni, aztán megint elkezdni az életet, mint ők.

A *Példabeszédek* könyvéből felolvasott kérdésre nálunk igen a válasz. Ha a lélek összetörik, azt el lehet-e hordozni? Igen. El lehet, el kell.

Szinte önkínzás számba megy, de mégis megfogalmazom. Arra a nagy igazságra jöttem rá, hogy a lélek azért van, hogy legalább egyszer összetörjön.

De mit jelent az, hogy összetörik a lelkem?!

Jókai Mór *Az arany ember* című monumentális regényében két nő életét kísérelhetjük figyelemmel: Tímea és Noémi életét. Mindkettő az igaz szerelmet, a holtig tartó szeretetet keresik, azt az alapanyagot, ami a lelket, az életet megtartja. Csak hosszú harcok után, sokszori lélekomlás után találják meg lelki épségüket.

A legizgalmasabb jelenet, amikor Tímea, aki muszájból ment férjhez, már férjes asszonyként találkozik azzal, akit valóban szeret, de inkább elviseli a beteljesületlen szerelmet, mintsem beszennyezze házasságát. A történet romantikusan ér véget, az aranyember, hisz ő a férj, elmehet a szigetre igaz szerelméhez, Noémihez (azt hiszik, hogy vízbe esett és meghalt), és Tímea is szeretheti, most már mint özvegy, azt, akit eddig is valóban szeretett.

A lényeg ebben a történetben is az, hogy az ember lelke akkor tör össze, amikor elveszíti azt, akit szeret, vagy soha nem is juthat ahhoz, akit szeret.

Kedves Nőtestvéreim!

A hívő ember, a vallásos ember ismeri ezt a bölcsességet. A hívő, az Istenben reménykedő ember tudja, hogy a kereszthordozás nem más, mint a szeretet nélküli élet elfogadása. Szeretet nélkül élni szenvedés. Legyőzni a szenvedést, uralnodni a halál fölött, átértelmezni az elmúlást, mindezt csak úgy lehet, ha megengedjük, hogy lelkünk összetörjön, azzal a szent meggyőződéssel, hogy úgymint újra felépülünk, életre kelünk.

Nos, ezt a tudást nem lehet tankönyvekből megtanulni. A szenvedést elfogadni, a szenvedésnek értelmet adni, ezt nem tanulni, hanem tapasztalni kell. Csak az tudja igazán megérteni, hogy mit jelent továbblépni a keresztfá árnyékából, aki már volt ott. Csak az érti meg, hogy a széttörtött lelket is össze lehet rakni, aki már tartotta kezében a lelkét úgy, mint egy összetörtött tükröt.

E hétnek a hétfőjén a mi kis falunkban három halott volt egyszerre, ami egy kétszáz lelkes kis faluban nagy megdöbbenés. Az elmúlás hetét éltük, és éljük, valóban úgy érezzük, hogy lelkünk összetört, de vajon lehet-e így élni?

A válasz: igen, lehet.

Mert újra megtapasztalhattuk, hogy az a sok világi fontos dolog, amihez úgy ragaszkodunk, amíg a földön élünk, mind semmit sem ér a koporsó mellett. Mindent elfelejtünk, és semmit sem viszünk a sírba, kivéve egy dolgot. Azt az érzést, azt a lelki tapasztalatot, amivel valakit megszerettünk, vagy valaki megszeretett, az mindhalálig, sőt mindörökké él.

A mai ünnepi pillanatban így biztatlak titeket: a szeretet erejével mindig újra össze tudjuk rakni széttört lelkünket. Mi azért tudjuk összerakni a széttört dolgokat és széttört életünket, mert amikor életet adunk, vagy álmodunk, mi magunk is széttörünk, testileg és lelkileg, hogy a teremtés misztériumában részt vehessünk.

Nem tudom, hogy a jó Isten miért teremtett nőnek, de azt tudom, hogy nőként megtapasztalhattam a szülés erejét, és ezért hiszem, hogy életem minden körülménye között életet, lelket tudok újjászülni.

Nem tudom, hogy életem elkövetkező éveiben is ezt a meggyőződést fogom-e hirdetni, de most tudom, hogy nőnek lenni jó. Ha van valami, amitől félek, az az, hogy mi lesz fiaimmal, fiainkkal, akik a mi tudásunkat nem birtokolják, mert másként vannak teremtve. Vajon mi lesz velük, amikor lelkük összetörik. Lesz-e ott valaki mellettük, aki megsúgja majd nekik, hogy az összetört lélek is újjá tud születni, és nem kell a pusztulásba rohanni, csak türelmesen várni kell?! Lesz-e mellettük valaki, aki a lelket látja bennük és nem csak a testet. Lesz-e, aki figyelmeztesse őket, hogy fontosabb lelkük épségének megőrzése, mint egy-egy szellemi vagy testi győzelem a világ felett, vetélytársaik felett!?

Ünneplő testvéreim, nem sikerült valami vidámra ez a mai ünnepi beszéd. Reménykedem azonban abban, hogy egy sűrke hétköznapon, amikor valami nem szeretem időt fogunk érní, amikor lelkünket ott látjuk összetörve saját életünk előtt, visszaemlékezünk majd erre a délelőttre és arra, hogy nők vagyunk, és Isten segítségével teremteni és újjászülni tudunk.

Akkor majd keresse mindenki önmagában a gyógyulás lehetőségét, és legyen meggyőződve arról, hogy az összetört lelket is el lehet hordozni, ha nem szakítjuk el magunkat Isten szeretetétől.

Egy családi történettel fejezem be. Mindannyiunknak vannak családi hősei. Az én családi hősöm apai dédnagyanyám, köblösi Kállai Margit. Margit amolyan szegény család fiatal leánya volt, alig tizenhat éves, amikor szülei úgy döntöttek, hogy ő kell, hogy megmentse a családot az éhhaláltól. Kérte Margitot egy hírhedt természettel bíró úr. Tessék férjhez menni a huszonvalahány évvel idősebb báróféle úrhoz. A szerelem majd jön. Margitnak mit volt mit tenni, mit nem, férjhez ment a hírhedt úrhoz. Érdekes változás lehetett. A szegény leányból egyből a falu, sőt a vidék első asszonya lett. Akit addig számba se vettek, most szolgálni kezdték. Ha Margit gyenge lélek lett volna, biztos nem tudott volna ellenállni a kísértésnek, hogy minden sértést, minden megaláztatást, ami a szegénység velejárója, megtoroljon. De Margit tiszta lélek volt szegény korában, és tiszta lélek maradt gazdag korában is. Amikor én megismertem, ő ismét ott volt, ahonnan elindult. Férje meghalt, őt megtették kuláknak, elvették mindenét, házát, földjét, tehenét, az utolsó szem gabonáját is lesöpörték a padlásról. Összetört lelkét úgy hordozta, mint egy szétszakított gyöngysort. Amikor erőt akarok venni magamon, rá gondolok, és mindjárt mosolygok, mert benne megismertem azt az asszonyt, aki nemcsak a szenvedést viselte el, de kezében tartotta összetört lelkét, és úgy imádkozott. Amikor szeretet helyett a gyűlölet ölelte át, amikor gyarapodás helyett mindig csak veszített, akkor is megmaradt tiszta lelkűnek. Tegyük mi is ezt, és fennhangon hirdessük: ha az ember hisz a jó Istenben, az összetört lelket is el lehet viselni! Ha az ember hisz a jó Istenben, akkor képes lesz arra, hogy kivárja a szeretetlenség elmúlását, és megérkezzen újra az életbe, a szeretetbe. Ámen.